

rum i annat fall än då Kongl. Maj:t, efter särskild pröfning, finner skäligt sådant tillåta, samt att hvilostånd å redan inmutade malmfält i Norrbotten tillsvidare i allmänhet icke måtte medgifvas.

Stockholm den 28 Januari 1874.

Arvid Gumælius.

N:o 103.

Af Herr A. Gumælius: Om uppgörande af förslag till åstadkommande af en ny Bergsöfverstyrelse samt om beviljande af anslag för detta ändamål.

Bergsbruket utgör obestriddigen en af Sveriges verkliga hufvudnäringar och borde därför erkännas vara förtjent af något omhuldande från statsmakternas sida på samma sätt som de andra hufvudnäringarne, landtbruket och skogsskötseln. I forna dagar insågs också detta, ehuru den faderliga välviljan efter den tidens sätt gick allt för långt i reglementerande och i näringens klafbindande in i de minsta småsaker. Sådant väckte naturligtvis en motsägelseanda och ett missnöje med hela inrättningen — med bergsstyrelsen och med stadgarne för densamma — hvilken misstäm-

ning slutligen ledde till den gamla organisationens upphäfvande och snart sagdt förintande. En del af de sålunda under de senare årtiondena i verket satta ändringarne hafva otvifvelaktigt varit till stort gagn för handteringen i sin helhet och äfven för landet, såsom bergstingens upphäfvande, borttagandet af de väsendtligaste tillverkningskatterna, öfvergifvandet af regleringen om tillverkningsbeloppen vid hvarje enskildt bruk o. s. v. Andra, såsom bergskollegiets fullständiga indragande, man kan nästan säga utan någon som helst ersättning — minskande af utsigterna för personer, som på tjenstemannabanan ville egna sina krafter åt bergshandteringen, att kunna vinna befordran på denna väg och tillräcklig bergning, äfven om de vid en framskriden ålder vunne sådan befordran till någon af de få svagt aflönade och delvis med extra inkomster föga försedda bergmästare-tjänsterna — kunna de emot icke anses såsom för bergshandteringen, och sålunda äfven för landet, nyttiga.

Vill staten hafva denna näring i blomstring, kan den ej gerna underlåta att anskaffa behöfliga, kunniga och för sin sak intresserade personer, som deråt egna alla sina krafter, men då böra också dessa personer få påräkna att af tjensten hafva sin bergning och att vid behof kunna erhålla, så att säga, nödigt ryggstöd; de böra veta, att de öfver sig hafva en sakkunnig myndighet, till hvilken de kunna hafva förtroende och till hvilken handteringens idkare kunna vädja, öfvertygade om, att välvilja och sakkännedom sitta till doms öfver hvad de till äfventyrs hafva att andraga.

Huru är det då nu stäldt? Nio bergmästare och sex grufveingenjörer (jemte tjenstemännen vid Sala grufva) finnas i landet på olika håll. Det enda sambandet mellan dem utgöres af den så kallade bergsafdelningen i Kommers-kollegium, hvilken består af ett kommerseråd, en sekreterare och en kanslist samt en föreståndare för grufvekartekontoret, hvilken sistnämnde dock under månader är borta på andra förrättningar. Kommerse-rådet lär dessutom hafva åtskilliga andra mer och mindre olikartade ärenden att föredraga i kollegium, hvarför han ingalunda kan odeladt egna hela sin tid och all sin förmåga åt bergsvetenskapens, bergsteknikens och bergsförfattningarnes studerande samt åt näringens tidsenliga utveckling. Hvad sekreteraren och kanslisten beträffar, torde man icke misstaga sig, om man påstår, att de, med den närvarande kollegiala anordningen, icke hafva och icke kunna hafva annat än löpande expeditioner att sköta. Det på bergshistoriska och bergsvetenskapliga skatter särdeles rika arkivet och grufvekartekontoret äro — såsom statsrevisionen särskildt, ehuru hittills utan påföljd, anmärkt — för närvarande förvarade på sådant sätt, att det dels betydligt försvårar användandet, dels också gör dessa samlingars fullständiga förstöring, i fall eldsvåda skulle utbryta i huset der de förvaras,

nästan oundviklig, hvilket skulle medföra oersätliga förluster och besvär så väl i afseende på kännedomen om våra bergverk och grufvor, som ock i åtskilliga fall i afseende på eganderätten.

Det är af alla dessa skäl samt af intresse för bergshandteringens befrämjande, som undertecknad, riksdagsman från det af rikets län, som kanske innehåller de största för närvarande kända malmtillgångarne, åtminstone inom södra hälften af vårt land, äfvensom en stor mängd bruk och bergverk, finner sig manad att, med kännedom om det missnöje, som bland allmänheten råder i afseende på denna sak, i min mån försöka vinna rättelse i det felaktiga och ändring till ett bättre. Det synes mig önskligt vara att en ny bergsöfverstyrelse, bestående af en eller flere sakkunnige personer, inrättades i hufvudstaden antingen såsom en byrå under ett af stats-departementen eller såsom särskildt fristående.

Antagligen kunde en sådan styrelse inrättas utan att betunga staten med någon omedelbar ny utgift, om man finge använda de för närvarande till bergsafdelningen i Kommers-kollegium hörande krafterna, det vill säga de till bergsafdelningen anslagna löner och expensmedel, hvilka torde bestiga sig till fulla 10,000 riksdaler riksmünt.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t måtte anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, på hvilket sätt en ny sakkunnig bergsöfverstyrelse bäst och billigast samt på det för den svenska bergshandteringens befrämjande lämpligaste och nyttigaste sätt måtte kunna åstadkommas; samt

att till bekostande af sådan utredning må anvisas tre tusen kronor.

Jag anhåller, att denna motion hänvisas till Stats-Utskottet att af detsamma behandlas i sammanhang med de redan föreliggande frågorna om ändringar dels i bergsstatens, dels ock i vissa delar af Kommers-kollegiets organisation.

Stockholm den 28 Januari 1874.

Arvid Gumælius.